

[J. M. Pedersen.]

beskæftige os med ved lov at lave om på disse aftaler og coutumer? Det er beskæmmende, og det viser, at der er noget om den megen tale om organisationsvældet, som er ved at danne en stat i staten. Jeg tænker her ikke alene på fagforeningerne, men også på arbejdsgiverforeningen, Industrirådet o. lign., hvis hovedopgave er at bekæmpe hinanden. Der foregår mere eller mindre åbenlyst en indbyrdes kamp mellem de forskellige fagforeningers særinteresser.

Jeg anerkender derfor også nødvendigheden af en indgriben fra lovgivningsmagtens side, men om det skal ske ved en lov som den her foreliggende eller på en anden måde, må tiden vise. Det foreliggende lovforslags fremsættelse er en følge af hele samfundsudviklingen og må derfor behandles i nøje kontakt hermed. Jeg er klar over, at diskussionen om dette problem vil sætte sindene i bevægelse, ikke alene i dette høje ting, men endnu mere udover det ganske land. Det, hele sagen drejer sig om, er i virkeligheden kun at fratage fagorganisationerne monopol på det faglært betoned specialarbejde, som disse i tidens løb uretmæssigt har tilegnet sig.

Samfundsudviklingen kræver mere bevægelighed på arbejdsmarkedet, og vi må derfor for ikke at sakke agterud herhjemme ligesom flere steder i udlandet forlade det stive system med kun to grupper: faglige og ufaglige, og i stedet for regne med i hvert fald tre grupper: fagligt, fagligt betonet specialarbejde og ufagligt arbejde. For mig at se er industrien i nogen grad inde på denne tankegang, selvom større forståelse er ønskelig.

At der er mangel på tilgang af lærlinge indenfor mange fag er en kendt sag. Jeg ved ikke, om det skyldes lærlingeloven, eller om det skyldes manglende interesse og ansvarsfølelse hos ungdommen, eller det er den moderne understøttelses- og forsorgspligt fra statens side, der har bevirket, at så mange siger: vi vil ikke ofre 4—5 år på at stå i lære, for kan vi ikke klare os selv, må de andre, samfundet, sørge for os. Men de, der i forvejen er beskæftiget i de forskellige erhverv, ønsker også at bevare de forhåndenværende arbejdsmuligheder for sig selv, netop et udslag af den tankegang, at det faglige område skal have stærke

grænser. Nabofaget står jo åbent, hvis der er for mange lærlinge uddannet i et bestemt fag.

Jeg synes, at det klart og tydeligt må slås fast, at arbejde, der nødvendigvis kræver fagligt uddannet arbejdskraft, skal udføres af faglærte, men der er indenfor mange fag i tidens løb som følge af den tekniske udvikling o. s. v. blevet muliggjort andre fremstillingsmetoder, som ufaglærte efter kort tids oplæring lige så godt kan udføre som specialarbejderne, og det synes jeg de uhindret skal have lov til. Jeg synes, at de faglærte i altfor mange tilfælde tiltager sig nye og fastholder gamle rettigheder, som tiden er løbet fra. Udviklingen må ikke føre til, at faglærte og fagforeninger danner stat i staten til skade for samfundet og sig selv i almindelighed og den personlige frihed og ligeret i særdeleshed.

I lovforslagets § 2, litra a., tales der om timelønnen i oplæringstiden. Det må da være klart, at ingen arbejdsmand kan undvære sin fulde løn i læretiden, og får han ikke det, vil han ikke gå i lære, men fri for indblanding fra anden side vil dette spørgsmål løse sig af sig selv mellem arbejdere og arbejdsgivere.

§ 2, litra b., omhandler overgang til aflønning efter samme regler som for faglærte arbejdere. Herom kan der efter min formening ikke opstå tvivl. Den højere løn må indtræde, når læretiden er udstået, og svendeprovve el. lign. er gennemført.

§ 2, litra c., synes jeg kan stryges af lovforslaget. Det er da gammel praksis at betale lige løn for lige arbejde.

§ 2, litra d., angår spørgsmålet om at fastslå, hvornår der er mangel på faglært arbejdskraft. Det må ikke gøres afhængigt af afgørelser, der trækkes i langdrag af fagforeninger eller arbejdsgiverforeningen, kommissioner el. lign. Det må afgøres alene derved, at når en arbejdsgiver ikke kan skaffe fornøden kvalificeret faglært arbejdskraft, må han, for at holde produktionen i gang, selv træffe afgørelse og skrive lærlingekontrakt el. lign med dem af sine arbejdere, som han kan få til det. Ingen udenforstående kan have indseende i forholdet og skal derfor heller ikke efter min formening have indflydelse på dets afgørelse.

§ 2, litra e., mener jeg kan bortfalde.

I bemærkningerne nævnes særlig bygge-